מט א במיי' פי"ג מהל' נדרים הלכה ט סמג לאוין רמב טוש"ע י"ד סימן רלד סעיף כח:

תורה אור

תניא כוותיה דר' אמי (א) דקתני בין שעשה בה מאמר ובין שלא עשה בה מאמר א"נ מרישא דקתני (משנכנסה) לרשותו נגמרה לו ואי דלא קדיש מאי נגמרה לו תפשוט מיניה כשעשה בה מאמר; מאי וכשאר דברים כן נדרים דקתני: אמר רבא הכי קתני אי אתה מודה שאין חייבין סקילה בנערה המאורסה אמר רב אשי מתני' נמי דיקא אין יבמה גמורה לאישה כשם שארוסה גמורה לאישה:

מתני' האומר לאשתו כל הנדרים שתדורי מכאן עד שאבא ממקום פלוני הרי הן קיימין לא אמר כלום הרי הן מופרין ר' אליעזר אמר מופר וחכ"א אינו מופר, אמר ר"א אם הפר נדרים שבאו לכלל איסור לא יפר נדרים שלא באו לכלל איסור, אמרו לו הרי הוא אומר [במדבר ל] אישה יקימנו ואישה יפרנו את שבא לכלל הקם בא לכלל הפר לא בא לכלל הקם לא בא לכלל הפר:

גמ' איבעיא להו לר"א מיחל חלין ובטלין או דלמא לא חלין כלל, למאי נפקא מינה כגון

רש"י

ומאי תניא כוותיה (ב) ממאי משכחינן הכא דתניא כוותיה דר' אמי דכשעשה בה מאמר פליגי: מדקתני ר"ע אומר כלום אלקטו בין יבם כו' בין שעשה בה מאמר כו' מכלל דשמעיה ליה לר"א דאמר דכשעשה בה מאמר יפר והאי מהדר ליה ר"ע הכי: א"נ מדקאמר ר' אליעזר ברישא משנכנסה לרשותו נגמרה לו, אשה שיש לו חלק בה וכו' איט דין שתגמר לו ואי דלא קדיש דלא עשה בה מאמר מאי נגמרה לו איכא: אי אתה מודה · שאפילו עשה בה מאמר שאין חייבין עליה סקילה כנערה המאורסה הלכך לגבי נדרים נמי לא הוי כארוסה ואהכי אינו יכול להפר לה: מתניתין נמי דיקא · כרבי אמי (ג) דטעמא דר"ע דאמר בברייתא וכשאר דברים כן נדרים משום סקילה הוא דקאמר (:) דקתני אין היבמה גמורה לאישה מדקא קרי (לה) ליבמה אשה אלמא כשעשה בה מאמר עסקינן ומדקאמר (הכי) דאיכא נמי להקיש לארוסה שמע מינה דמשום סקילה הוא דקאמר ר"ע דאינו מפר כשם שמפר לארוסה: מתני' הרי הן קיימין לא אמר כלום · דנדרים שלא באו לעולם אינו יכול לקיים: שבאו לכלל איסור · שכבר נדרה וקא חייל עלה אפילו הכי מפר כ"ש דמפר אותן שלא באו לכלל איסור כשיבאו דעדיין לית בהו מששא אבל לענין קיום אי אפשר שידון כך, דנדרים שכבר באו לכלל איסור דין הוא שיקיים, הלכך לא אמר כלום לדברי הכל: את שלא בא לכלל הקם · שעדיין לא באו לעולם ואי אפשר לקיימו כדקתני דכי אמר הרי הן קיימין לא אמר כלום: אינו בא לכלל הפר · דאינו יכול להפר: גמ' מיחל חיילי · עלה ובטלי לאלתר משום (ד) דהפרה קודם לכן: או דילמא לא חיילי כלל · דהפרה דעבד קא מהניא דלא חיילא עלה שום נדר דאי

ר"ן

תניא כוותיה דר' אמי · דאוקמה להא דר' אליעזר כשעשה בה מאמר: מה אשה שאין לו חלק בה עד שלא תבא לרשותו · דהיינו ארוסה: משבאת לרשותו · היינו משקדשה והיינו לישנא דמשבאת דאילו נשואין בלשון כניסה מדכר להו תנא כדתנן (לעיל עג:) עד שתכנס לרשותו: נגמרה לו · לענין הפרת נדרים דמפר בשותפותיה דאב: אשה שיש לו חלק בה עד שלא תבא לרשותו · דהיינו יבמה שהיה לו חלק בה משום זיקה קודם שעשה בה מאמר: משבאת לרשותו · דהיינו כשעשה בה מאמר אינו דין שתגמר לו ויהא זכאי יבם להפר נדריה בשותפות: כשאר דברים כן נדרים · משאר דברים אתה למד שאין היבם מפר נדריה שהרי לשאר דברים אינה כארוסה ואפילו עשה בה מאמר וכדמפרש לקמן אף להפרת נדרים כן שאינה כארוסתו ואינו מפר נדריה אפילו בשותפות: חבל עליך בן עזאי · על עצמו היה דואג מפני שלא שימש את ר"ע: מאי תניא כוותיה דר' אמי · דאוקמה בשעשה בה מאמר היכא תניא כוותיה: דקתני בין שעשה בה מאמר · אלמא שמעיה ר"ע לר"א דבעשה בה מאמר איירי: אי נמי מרישא · דקתני משנכנסה לרשותו נגמרה לו · האי לישנא לאו דוקא דהוה ליה לאתויי אשה שיש לו חלק בה עד שלא תבא לרשותו משבאת לרשותו אינו דין שתגמר לו אלא ריש מילתא נקט: מאי כשאר דברים כן נדרים דקתני · מאי ניהו אותן דברים דקא יליף נדרים מינייהו: שאין חייבין עליה סקילה · שאין חייבין על היבמה סקילה ואפילו עשה בה מאמר אלמא לא עדיף מאמר דיבמה כקדושין דארוסה: מתניתין נמי דיקא · דמחיוב סקילה קא מייתי ראיה: כשם שארוסה גמורה לאישה · דארוסה בסקילה אם זינתה. ולענין הלכה קי"ל כר"ע דאינו מפר לא לאחד ולא לשנים דאע"ג דקי"ל

[ע"כ שייך לדף הקודם]

[לעיל עב: נזיר יב:]

[לקמן עו:]

יש זיקה ולעיל פרישנא טעמא דר"ע משום דסבירא ליה אין זיקה איכא למימר ה"מ מקמי דאייתי לה הך ברייתא אבל בתר דאייתי לה חזינן דאפילו סבירא ליה לר"ע דיש זיקה מגי אמר דלא יפר לפי שאין היבמה גמורה לאשה שאין חייבין עליה סקילה כנערה המאורסה וכיון דקלסיה בן עזאי לר"ע וזכינהו לר"א ור' יהושע בדינא דלא אהדרו ליה מידי נקטינן כוותיה וכן פסק הרמב"ן ז"ל · ומסתפקא לי כיון דיבם לא מגי מפר אב במקום יבם מן הארוסין אי מגי מפר או לא ולא ידענא אכרעותא בהא מילתא מיהו מסתברא לי דנדרים שנדרה בבית אביה או בעודה ארוסה מגי מפר לה דהא כל היכא דליכא ארוס מת הבעל נתרוקנה רשות לאב והכא כיון דלא זכי יבם בנדרי יבמה כמאן דליתיה דמי וממה שפרשתי למעלה (דף עא:) בשם רבותי בעלי התוס' ז"ל בההיא דב"ש סברי בנדרים נמי שנראו לארוס נתרוקנה רשות לאב כ"ל כן דהא לפי פירושם ז"ל טעמייהו דב"ש משום דכיון דנראו לארוס ראשון לא זכי בהו ארוס אחרון ואע"ג דאיתיה לארוס אחרון כמאן דליתיה דמי כיון דכמאן דליתיה דמי קם ליה אב כאילו איתיה באפי נפשי' וליכא ארוס לדידן נמי ביבם כיון דלא זכי בנדרי ארוס ראשון אב מגי מפרימיהו בנדרים שנדרה ברשות יבם אלא מספקא לי זהו מה שנראה לי בזה ולענין מעשה צריך עיון ובדיקה בדברי הראשונים ז"ל: **מתני'** האומר לאשתו וכו' מכאן ועד שאבא ממקום פלוני · מאותה שעה שאלא מכאן ועד שאבא ממקום פלוני · והיינו דקתני מכאן ולא קתני מיום זה לפי שאין דעתו אלא מיום שילא מכאן ומש"ה לא מפר לה מהשתא דחיישינן דלמא בעודו אגלה תדור נדרים שירלה בקיומן וכדפרישית לעיל (דף עג.) בההיא דהאומר לאפוטרופוס: הרי הן קיימין לא אמר כלום · דדוקא לענין הפרה אמר ר"א מופר משום ק"ו דידיה כדמפרש ואזיל *(ולענין הקמה אדרבה היא הנותנת) אם הפר נדרים שבאו לכלל איסור שהם חזקים ביותר שכבר חלו לא יפר נדרים שלא באו לכלל איסור ולא אמירי כולי האי אבל לענין הקמה אדרבה דנהי דאשכחן דנדרים שחלו דאמירי מגי לקיומי מאן לימא לן דהכי בנדרים שעדיין לא חלו דלא אלימי: את שבא לכלל הקם · נדרים שחלו: לא בא לכלל הפר · דאע"ג דאיכא ק"ו בעל כרחך הקישן הכתוב: **גמ'** לר"א דאמר דמגי מפר נדריה קודם שתדור מי אמרינן דאותן נדרים שנדרה לאחר הפרה חיילי דהפרה לא מעכבא בהו ומיהו בטלי להו מיד או דלמא לא חיילי כלל כיון שהפר לה קודם שנדרה: *דאתפים אחריגא בהדין נדרא · כגון שנדרה היא בנזיר ובא אחר ואמר ואני כמוה אי אמרת חיילין ובטלין הויא תפיסותא · דנהי דבטילי להו מיד אפי' הכי כיון דחיילי מגי מתפיס בהו דכי אמר ואני כמוה אהריני נזירה דקאמרה קאמר ואי לא חיילי ליכא חששא הלכך לא הויא התפסה · ומקשו הכא ואפי' תימא חיילין ובטלין היכי מגי מתפיס מאי שנא ממאי דבעיא לן בריש מכילתין (דף יא:) היכא דמנח בשר שלמים לאחר זריקת דמים קמיה והתפיס ביה בשר אחר ואמר זה כזה דאיבעיא לן אי בדמעיקרא קמתפיס ואסור או בדהיתרא דהשתא קמתפיס ושרי ומסקנא דבהיתרא קמתפיס איכא למימר דלא דמי דשאני התם דאמר זה כזה ומש"ה אמר דכמו שהוא זה עכשיו קאמר אבל הכא שזו אומרת הריני נזירה והאי מתפיס בה ואמר ואני משמע ודאי דבנזירות דקאמרה קמתפיס והכי מוכחא סוגיין דנזירות שנכתוב בסמוך בס"ד ומקשו נו הכא ונהי דחיילא התפסה מאי הוי נימא דכיון דאתפים בה כי אבטיל נדרא קמא אבטיל נמי האי דדיגא דמתפים הכי הוא כדתנן בפ' מי שאמר (נזיר כ:) הריני נזיר ושמע חבירו ואמר ואני ואני כולן נזירין הותר אחד מהן הותרו כולן ולעיל נמי בפ' ד' נדרים (דף כו' וסוי' במשנה) אמר דבשתלאן זה בזה הותר הראשון הותרו כולן ולאו קושיא היא כלל דלא איתמר הותר א' מהן הותרו כולן אלא בהיתר חכם שעוקר הנדר מעיקרו הלכך כל שהותר א' מהן אגלי מילתא שלא היה כאן נדר מעולם ובטלה לה התפסה דבתרא אבל בעל שאינו עוקר למפרע אלא מכאן ולהבא אע"פ שהותר הראשון איכך באיסורייהו קיימי שאין התפסה שלהם בטלה בכך וגמרא היא בהדיא

[כל זה טעות הדפוס]

[שייך לע"ב]

פי' הרא"ש

דקתני בין שעשה בה מאמר · מכלל דשמעיה ליה לר' אליעזר דאיירי בשעשה בה מאמר: דקתני משנכנסה לרשותו · דמשבא לרשותו אחר שכבר יש לו חלק בה היינו מאמר: **מתני'** הרי הן קיימין לא אמר כלום · כדפרישית לעיל דהוה ליה קיום בטעות לפי שיש נדרים שלא יחפוץ והי"ד אליעזר ממתי"ן פירש כאן עוד טעם אחר שיקיים נדרים שבא לכלל איסור מאותם שלא מיהו נראים אנו לטעם הראשון דהא רבנן קאמרי דנדרים דלעתיד דעלא באו לכלל הפר ותנא להו לרבנן דנדרים שלעתיד שלא באו לכלל הקם דהא לא ע"כ משום דהוי כמו קיום בטעות: את שבאו לכלל הקם · היינו נדרים שכבר חלו: **גמ'** מחל חיילי ובטלי · אותם נדרים שהפר כבר לאשתו כשנדרה אותם חלו ונתבטלו לאלתר או לא חיילי כלל: דאתפים

הגהות הב"ח

(א) גמ' מדקתני בין שעשה: (ב) רש"י ד"ה ומאי תניא כוותיה דרבי אמי מאי: (ג) ד"ה מתניתין וכו' דטעמא וכו' מדקא קרי ליבמה אשה אלמא וכו' ומדקאמר הכא דאיכא כצ"ל והד"א: (ד) ד"ה מיחל וכו' משום דהפר: